

kan ske under medvirken af parterne i hovedaftalen, jfr. udkastets § 39.

Lovudkastets § 38, stk. 2, svarer til lønnings- og pensionslovens § 23, idet man dog har udeladt forbudet mod forhandling om spørgsmål, der angår arbejdsledelsen.

Det bemærkes, at efter hidtidig praksis har tjenestemandsoorganisationerne forhandlingsret for elever og medhjælpere, der ikke er tjenestemænd, men antages med henblik på senere tjenestemandsansættelse. Det forudsættes, at medhjælpere fremtidig bliver prøveansatte tjenestemænd, jfr. udkastets § 6, således at denne gruppe umiddelbart vil blive inddraget under forhandlingsretten. For elevernes vedkommende vil det efter kommissionens opfattelse være naturligt, at deres forhold fremdeles forhandles med centralorganisationerne.

Kommissionen har ikke fundet det nødvendigt at optage en bestemmelse i lovudkastet, svarende til den, der omhandles i lønnings- og pensionslovens § 21, stk. 4, hvorefter enhver forening eller enkeltmand har ret til at henvende sig til en styrelse. Denne henvendelsesret må antages at bestå om alle forhold, der behandles af offentlige myndigheder, uden at en lovbestemmelse herom er nødvendig. Såfremt henvendelsen angår tjenestemænds ansættelsesvilkår, har den dog ikke karakter af en forhandling, idet en forhandling kun kan finde sted i henhold til tjenestemandslovens regler.

Til § 39.

Statstjenestemændenes organisationsforhold har hidtil været bundet af de i lønnings- og pensionslovens § 21 fastsatte regler, der sondrer mellem på den ene side 3 i loven navngivne centralorganisationer og på den anden side etatsorganisationer for de enkelte styrelsesgrene, der godkendes efter faste regler.

For ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen, som fører alle generelle forhandlinger om statstjenestemændenes forhold har sammenslutningen i få centralorganisationer betydet en forenkling af forhandlingerne, og da de 3 centralorganisationer sammen med Danmarks lærerforening har etableret et fællesudvalg, har det været muligt at forhandle alle betydningsfulde spørgsmål under ét for tjenestemænd i staten og folkeskolen.

Kommissionen anser det principielt ikke for foreneligt med nutidens opfattelse med hensyn til fri organisationsret, at det i tjenestemandsløven bestemmes, hvilke centralorganisationer, der udøver forhandlingsretten, eller hvilke betingelser der skal være opfyldt for, at kunne opnå anerkendelse som

etatsorganisation. I betænkningens kapitel 3, afsnit 3, er optaget en redegørelse for kommissionens hovedsynspunkter vedrørende tjenestemændenes organisationsforhold. Kommissionens forslag er imidlertid ikke udtryk for, at man finder grundlag for en forøgelse af centralorganisationernes antal. Det må tværtimod antages, at der for tjenestemændene selv er væsentlige fordele forbundet med, at generelle forhandlinger foregår som en enhed, således som det reelt er sket gennem statstjenestemændenes og lærernes fællesudvalg, og allerede af praktiske grunde må forhandlinger om generelle ansættelsesvilkår føres af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen med ganske få organisationer.

I lønnings- og pensionslovens § 21, stk. 2, er det bestemt, at tjenestemandsoorganisationer ikke må give adgang for andre end tjenestemænd, aspiranter og pensionerede tjenestemænd. Ud fra samme synspunkter som anført ovenfor finder kommissionen det ikke rimeligt at give lovregler, der begrænser organisationsfriheden. Der kan desuden anføres gode reale grunde for, at centralorganisationerne ikke af loven hindres i at udvide deres medlemskreds ud over de egentlige statstjenestemænds rækker, således at de ikke er afskåret fra f. eks. at optage organisationer, hvis medlemmer har en tilsvarende status som statstjenestemænd, og hvis løn- og andre ansættelsesvilkår fastsættes under medvirken af en minister, og således at udgifterne helt eller delvis dækkes af staten. Disse organisationer har i dag ingen mulighed for at øve direkte indflydelse ved fastsættelsen af deres medlemmers løn- og andre ansættelsesvilkår. Ved ophævelsen af de i lønnings- og pensionslovens § 21 fastsatte begrænsninger i organisationsdannelsen vil man ophæve de legale hindringer, der nu er for, at disse organisationer kan øve indflydelse på de generelle forhandlinger, hvor igennem væsentlige dele af deres medlemmers løn- og andre ansættelsesvilkår fastlægges. Som eksempler på, hvilke personalegrupper der berøres, kan nævnes det på tjenestemandsvilkår eller på tjenestemandslignende vilkår ansatte personale ved åndssvageforsorgen, børne- og ungdomsforsorgen, mødrethjælpen, finseninstituttet og radiumstationen, folkekirken, amterne, Århus universitet, kommunale gymnasieskoler, handelsskoler og tekniske skoler.

Også efter udskillelsen af pensionsreglerne til en særlig lov vil pensionsvilkårene være en væsentlig bestanddel af tjenestemændenes samlede ansættelsesvilkår, og man finder derfor, at det fortsat i loven bør bestemmes, at centralorganisationerne tilsammen skal give ikke alene samtlige statstjenestemænd, men også pensionerede tjenestemænd